

Aan de **ONDERKANT** ligt de lat altijd hoger

Verhalen uit de buik
van de samenleving
Marijke Decuypere
& Guy Malfait

Werk

“Leefloners moeten gemeenschapsdienst doen. Dit is een wederdienst voor de hulp die ze krijgen”.

Bijdrage door Ides Nicaise:

Op het eerste gezicht lijkt het idee redelijk en aantrekkelijk: in de Verenigde Staten, Australië en Groot-Brittannië is de ‘workfare’ (work + welfare, of werk gekoppeld aan uitkeringen) al langer van kracht. Ook Nederland laat sinds de Participatiewet van 2014 zijn langdurig werklozen, gehandicapten, bejaarden en bijstandsccliënten klussen in ruil voor een uitkering of verzorging. En in België kent het principe ‘voor wat, hoort wat’ in de publieke opinie heel wat bijval. Toch is het idee gevaarlijk, zo blijkt uit het HIVA-onderzoek ‘Chinese vrijwilligers’.¹ Ten eerste: verplichte gemeenschapsdienst vernietigt betaald werk. In het Verenigd Koninkrijk is de kans op gewoon werk na de gemeenschapsdienst niet hoger dan zonder gemeenschapsdienst. Maar bovendien doet minstens een deel van de Chinese vrijwilligers tijdens de gemeenschapsdienst werk dat anders door gewone betaalde werkrachten verricht zou worden.

1

SCHEPERS W., NICAISE, I. (2015), *Chinese vrijwilligers: nu ook in België? Naar een verplichte gemeenschapsdienst voor langdurig werklozen?*, Leuven: HIVA, 32p.

Daarnaast heeft de gemeenschapsdienst weinig of geen positieve invloed op het zelfbeeld van de betrokkenen. Vaak werkt ze zelfs stigmatiserend. Vooral wanneer de aard van het werk sterk afwijkt van wat de betrokkenen zoeken, werkt dit schadelijk voor hun zelfbeeld en zelfvertrouwen. Wanneer geschoolde krachten gratis beneden hun scholingsniveau aan het werk gezet worden, worden ze opgezadeld met het stigma dat ze geen werk op hun eigen niveau aankunnen en verminderen hun kansen. Soms belet de gemeenschapsdienst hen zelfs om een vorming te volgen of werk te zoeken en dit terwijl vele (kansarme) jongeren dringend een inkomen nodig hebben.

Besluit: geef werklozen en leefloners de kans om vrijwilligerswerk te doen, maar laat hen daar zelf voor kiezen en zorg ervoor dat hun vrijwilligerswerk niet de plaats inneemt van betaald werk. Dan is de kans groot dat zij echt gemotiveerd zullen zijn en dat dit een springplank wordt naar betaalde banen.